

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

Datum 28 januari 2020
Betreft Jaarverslag CBS 2019 en overeenkomsten

Geachte Voorzitter,

Met deze brief bied ik uw Kamer, mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), het jaarverslag van de Commissie Bijzondere Situaties (CBS) over 2019 aan. Naast een korte appreciatie van het jaarverslag ga ik in deze brief in op de werkwijze van de CBS en de wijze waarop ik voornemens ben de NAM nog verder op afstand te plaatsen bij de CBS. Daarmee geef ik invulling aan de motie (Kamerstuk 33529 nr. 650) en de aan lid Mulder gedane toezeggingen tijdens het AO Mijnbouw/Groningen op 12 september en 27 november.

Jaarverslag

Op 1 januari van dit jaar heeft de CBS het jaarverslag over 2019 op haar website geplaatst. Als bijlage bij deze brief gaat dit jaarverslag mee. In 2019 zijn 41 aanmeldingen gedaan bij de CBS. De onderstaande tabel geeft aan op welke manier opvolging is gegeven aan elk van de 41 meldingen:

VORMEN VAN GEBODEN HULP OP HOOFDLIJNEN	
Geboden hulp	Aantal 2019
Verhuiskostenvergoeding	7
Financiële coach/zaakwaarnemer/ontzorgen	29 waarvan 17 nieuwe situaties
Woning opgekocht door de NAM in opdracht van de Commissie	4

Financiële hulp/garantiebedrag om verkoop te bevorderen	2
Woning zelf verkocht	3
Verwijzing/bemiddeling naar NAM/gemeente	1
Vergoeding tijdelijke huur	8
Hulp in natura (onderwijs/zorg/huis)	1
Herstel huis op kosten van de Commissie	1

De CBS constateert dat er in 2019 sprake was van een toename van het aantal aanvragen ten opzichte van 2018. De belangrijkste reden hiervoor is de uitbreiding van de taakomschrijving van de Commissie Bijzondere Situaties. Door verbreding van het Instellingsbesluit is het sinds mei 2019 voor bewoners die zijn vastgelopen in een versterkingsproces ook mogelijk om door de CBS geholpen te worden.

De CBS geeft in haar jaarverslag ook een aantal constatering en aanbevelingen. De CBS wijst erop dat schade aan de woning vaak niet het grootste pijnpunt is, maar dat de impact op het mentale en fysieke welbevinden van een slepend traject vele malen groter is. Dit sluit aan op eerdere aanbevelingen van de Onafhankelijk Raadsman en Gronings Perspectief (Kamerstuknummers 33529-696 en 2019D35260). Dit heeft mijn continue aandacht, daarom blijven de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en ik inzetten op versnelling van de schadeafhandeling en de versterkingsoperatie. Verder beschouw ik deze constatering, en ook de andere aanbevelingen, in lijn met de inzet die reeds geleverd wordt om NAM meer op afstand van schade en versterking te plaatsen.

Werkwijze

Tijdens het AO Mijnbouw/Groningen van 27 november heeft het lid Mulder (CDA) mij verzocht uw Kamer te informeren over de werkwijze van de CBS. De CBS geeft in het jaarverslag een uitgebreide weergave van de werkwijze. De belangrijkste stappen uit de werkwijze van de CBS zijn:

1. Een aanvraag komt binnen via een burgemeester of de Onafhankelijk Raadsman;
2. Bewoner krijgt een casemanager toegewezen, die een intake doet;
3. Indien nodig worden er direct ontzorgende maatregelen getroffen;
4. De Commissie neemt een (voor de NAM bindend) besluit;
5. De casemanager ziet toe op goede uitvoering van het besluit, en
6. De betrokkenen kunnen zelfstandig en op eigen kracht verder.

De regeling kan van toepassing zijn voor mensen die:

- schade door aardbevingen hebben ondervonden of in de versterkingsoperatie vallen;
- een aantoonbaar medisch/psychisch/sociaal probleem hebben en snel geholpen moeten worden, en
- door persoonlijke omstandigheden op korte termijn in ernstige financiële problemen komen/failliet dreigen te gaan.

Daarnaast kijkt CBS of er sprake is van 'coping' en neemt dit mee in de overweging om iemand in behandeling te nemen. Met deze term wordt verwezen naar de wijze waarop mensen omgaan met de belastende omstandigheden waarin ze verkeren. De mate waarin er van 'coping' sprake is kan als verzwarend aspect gelden om iemand in behandeling te nemen, bovenop de drie criteria. De casemanager neemt de mate en manier van coping mee in zijn/haar adviesrapportage richting de Commissie.

Als een aanvraag definitief wordt afgewezen dan betekent dat niet dat er van de ene op de andere dag geen contact meer is tussen de casemanager en betrokkenen. De casemanager helpt hen op weg naar de juiste (bestaande) voorzieningen of andere oplossingsrichtingen, zodat betrokkenen verder kunnen.

Toekomst van CBS

De CBS opereert als vangnet voor schrijnende situaties waarbij de beschikbare voorzieningen en ondersteunende regelingen onvoldoende een oplossing bieden. In de ideale wereld bedienen alle beschikbare voorzieningen en ondersteunende regelingen – in de brede maatschappelijke zin van het woord – alle gedupeerden op een adequate manier. Ik zet mij in om dit doel te bereiken. Dat werpt haar eerste vruchten af. Ten aanzien van de schadeafhandeling constateert de CBS bijvoorbeeld een dalend aantal klachten.

Het is echter nog niet zo dat alle voorzieningen voldoende een oplossing bieden voor iedereen in het aardbevingsgebied. De CBS vervult een belangrijke rol in het aardbevingsdossier. Onlangs heb ik tijdens een werkbezoek de Commissie bezocht en met haar leden gesproken over hun werkzaamheden en het belang daarvan. Ik heb veel waardering voor het goede werk dat zij verrichten in het aardbevingsdossier. Ik constateer dan ook, met de Commissie, dat een onafhankelijke beoordeling en ondersteuning van schrijnende situaties door de CBS voorlopig zeer nodig blijft en ondersteun de werkzaamheden van de Commissie van harte.

Het is ook in dat licht dat de commissieleden in 2019 zijn herbenoemd en dat de taak van de commissie is uitgebreid met de problematiek rond de versterkingen. Ik constateer daarbij dat de CBS, zoals zij in het jaarverslag benoemt en zoals zij mij eveneens in het overleg dat ik met hen heb gevoerd op d.d. 16 oktober 2019 heeft benadrukt, dat zij op dit moment over voldoende mandaat beschikt om als dit vangnet te opereren. Daarmee geef ik invulling aan de motie van lid Mulder (Kamerstuk 33529, nr. 650).

CBS verder op afstand van NAM

Op dit moment heeft NAM financiële middelen gereserveerd voor de werkzaamheden van de CBS. Ik zal met NAM een afspraak maken over het budget en het beheer daarvan door een andere organisatie laten uitvoeren, bijvoorbeeld een bank. Dit budget zal vanuit deze organisatie ter beschikking worden gesteld aan de dossierafhandelingen door de Commissie. Tussen de CBS en de NAM bestaat in de nieuwe situatie dan geen relatie meer.

Overeenkomsten NAM

Voorts informeer ik uw Kamer met deze brief over het verlengen van twee overeenkomsten met NAM:

1. Op 7 februari 2018 heb ik, direct na het gereedkomen van het nieuwe schadeprotocol, een overeenkomst met NAM gesloten (Tijdelijke Overeenkomst Schadeafhandeling Groningen) waarmee de financiële dekking door NAM van de schade-uitkeringen door de TCMG is geregeld (Kamerstuk 33529, nr. 428). Deze overeenkomst is uitgewerkt in de op 16 juli 2019 gesloten Tijdelijke Overeenkomst Inzake Betaling Voor Schadeafhandeling Groningen (Kamerstuk 33529, nr. 680). Deze overeenkomsten liepen op 31 december 2019 af. Zodra de Tijdelijke wet Groningen in werking treedt zal ik de kosten op NAM verhalen via een heffing. Om te voorkomen dat er in de periode tussen 1 januari en het moment van inwerkingtreding van de wet geen grondslag is om deze kosten op NAM te verhalen, heb ik deze overeenkomsten met NAM verlengd door middel van een verlengingsovereenkomst (een addendum op de Tijdelijke Overeenkomst Schadeafhandeling Groningen). De verlengingsovereenkomst heb ik bijgevoegd.
2. Op 22 november 2018 heb ik met NAM een overeenkomst gesloten (Interim betalingsovereenkomst versterken), waarmee de financiële draagplicht van NAM voor de kosten van versterking is geregeld (Kamerstuk 33529, nr. 535). Uitgangspunt van deze overeenkomst is dat het Rijk verantwoordelijk is voor het veiligheidsbeleid en dat de daaruit voortvloeiende versterkingsuitgaven voor rekening van NAM komen. Aan dit uitgangspunt is niks gewijzigd. Echter, sinds 1 januari 2020 voert niet het CVW, maar de NCG de versterkingsactiviteiten uit en lopen de geldstromen niet meer via NAM/CVW maar via de Rijksbegroting. Er is daarom een nieuwe overeenkomst met geactualiseerde afspraken nodig. Hierover zijn de minister van BZK en ik met NAM in overleg. De overeenkomst van 22 november 2018 liep tot 31 december 2019. Om te voorkomen dat er tot de inwerkingtreding van de nieuwe overeenkomst geen grondslag is om kosten van de versterkingsoperatie op NAM te verhalen, is de looptijd van de overeenkomst van 22 november 2018 verlengd tot 1 april 2020. De verlengingsovereenkomst heb ik bijgevoegd. Zodra de nieuwe overeenkomst is getekend, informeer ik - zoals gebruikelijk - uw Kamer daarover. Overigens is het de bedoeling in de wetgeving voor versterking (wijziging van het wetsvoorstel voor de Tijdelijke wet Groningen) de kosten voor de versterking voor zover nodig voor de veiligheid via een heffing op NAM te verhalen.

Eric Wiebes
Minister van Economische Zaken en Klimaat